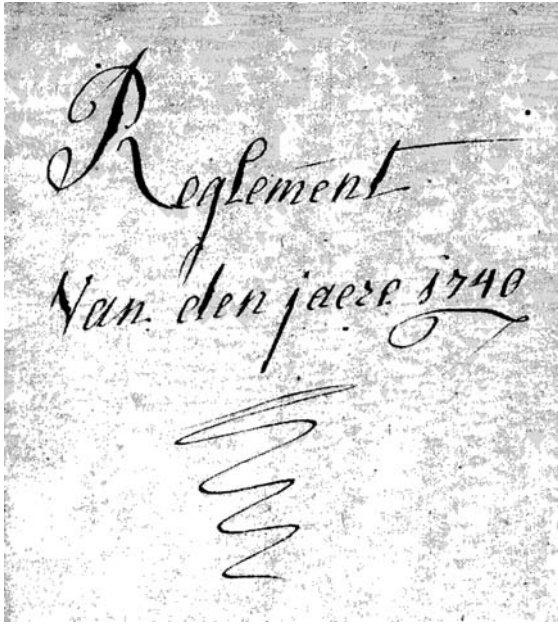

Bestuursreglement van Weert (1740)

Vindplaats: Algemeen Rijksarchief Brussel (ARAB), archief Jointe voor besturen en subsidiezaken, toegang I 100, inv.nr. 519. Transcriptie: Cor Tubée, december 2009.

Vindplaats van het Franstalige origineel, gegeven door keizer en koning Karel VI op 29 augustus 1740: Gemeentearchief Weert (GAW), Oud-administratief archief, inv.nr. 183.

Transcriptie: P.P.M. Geraedts, *'De stad en de buitenie van Weert in de eerste helft van de achttiende eeuw: " Een of verdeeld?'"* (Weert 1965, 78-95), maar niet aanwezig in de kopie, die in de bibliotheek van het gemeentearchief berust.

Reglement van den jaere 1740

Carel bij der gratie Godts rooms keyser, altijd vermeerder des Reijckx, koning van Castilien, van Leon, van Arragon, van de twee Sicilien, van Jerusalem, van Hongarijen, van Bohemen, van Dalmatie, van Croatie, van Esclavonie, van Navarre, van Grenade, van Toleda, van Valence, van Gallicie, van Majorque, van Sevilla, van Sardaigne, van Cardue, van Corsieqie, van Murcie, van Jaen, van Algerien, van de Algerie, van Gribaltar, van de eijlanden van Canarie, en van de Indien, soo orientael als occidentale, der eijlanden en vaste landen der Oceaensche Zee, aertshertogh van Oostenrijck, hertogh van Bourgoinie, van Lotterijck, van Limbourgh, van Milanen, van Stirie, van Corinten, van Carneale, van Luxemborgh, van Geldre, van Wurtembergh, ende van Secq, van Hoog- en Leghe Silezie, van Athenen ende van Neopatrie, prince van Suabe, marquis van het Heijligh Lant, van Bourgau, van Moravie, ende van Hoogh en Leghe Lusatie, grave van Habsbourgh, van Vlaenderen, van Ardenien, van Tirol, van Barcelone, van Ferette, van Hibour, van Rousilon, ende van Serdaniën, grave van Henegau ende van Namen, landtgrave van Alsusse, marquis van Oristaen, ende grave van Gaceane, heere van Schavonie, van PortMahon, van Piscardie, van Moline, van Salire, van Tripoli, ende van Mechelen, dominateur in Asia en Africa.

Aen alle de geene die dese tegenwoordighe sien, salut. Alsoo die van de buytenie van Weert ontrent het jaer 1583 hun hebben gesepareert van de geene van de selve stadt en dat dese separatie ende oneenigheyt hebbe veroorsaect eene menight van processen ende moeylijkheden tot de geheele ruine van d'eene en d'andere van de parthijen, waeromme soo is't dat willende daer inne versien, hebben geordonneert aen die van onse grooten Raede te maecken een project van reglement tot hunne betere regeringhe ende administratie.

1. Eerstelijck wij willen ende ordonneren dat de stadt ende buytenie sullen ereenight sijn gelijk wij die ereenigen bij dese tegenwoordige ende sullen te saemen maer maecken een lichaem ende gemeynte gelijk sij waeren voor het jaer 1583.
2. Men sal in het toekomende alle jaeren op den dagh van de veranderinge van de weth aenstellen twee borgemeesters tot welcke functie ter gewoonelijcke presentatie sullen gekosen worden door den heere ofte sijnen gecommiteerden, eenen der notabelste inwoonders van de stadt, die genoemd sal worden den binnenborgemeester, ende eenen van de buytenie van de qualiteyt als boven, den welcken men sal noemen den buytenborgemeester, die geobligeert sullen wesen eedt te doen volgens het oudt formulier.
3. Wij willen dat alle jaeren avont van den feestdag van alle de heyligen, te beginnen ten gelijcken daghe van het tegenwoordig jaer, sal vernieuwt worden de weth van de stadt door den heere ofte sijnen gecommiteerden, tot de welcke sullen gecommiteert worden seve persoonen van de notabelste gelanden, te weten dry van de stadt, dry van de buytenie ende eenen van de voorsteden, om te administreren de justitie, de welcke ten eede sullen gestelt worden volgens het out formulier.
4. Men sal oock alle jaeren stellen voor de regerende pollisie van de gemeyne saecken acht persoonen van voors. qualiteyt, te weten voor het eerste jaer vier van de stadt, dry van de buytenie ende eenen van de voorsteden, ende voor het tweede jaer vier van de buytenie, dry van de stadt ende eenen van de voorsteden, ende soo alternativelijck van jaere tot jaere, de welcke sullen doen den eedt volgens het voors. formulier.
5. Daer sullen oock alle jaeren gestelt worden twee persoonen van de stadt ende voorsteden ende twee van de buytenie van de notabelste als heyligh geestmeesters, de welcke in eedt sullen gestelt worden als voor desen, ende sullen gehouden sijn alle jaeren hunne rekeninge te doen, pro deo, ter presentie ende interventie van de geene die gewoon sijn daer te koomen.
6. Het welck oock sal geobserveert worden ten reguarde van de twee kerckmeesters waer van den eenen sal sijn van de stadt en den anderen van de buytenie.
7. Wij hebben vernitight ende vernitighen bij dese tegenwoordighe de functie ende qualiteyt van den boeckhouder ofte secretaris, mits de hier boven gedaene dispositie bij den 4 artikel sullen blijven gesubprimeert de regeerder van de buytenie.
8. De binnenborgemeester sal hebben den ontfanck ende administratie van de accijse ende andere middelen van de stadt, ende den buytenborgemeester den ontfanck van de impositien van de buytenie, ende sullen gesaementlijck rekeninghe doen binnen ses maenden naer hunne geeyndighde administratie op poene van te verantwoorden van alle schade ende intresten geleden ende te lijden door hunne dilay ofte negligentie.

9. Wij willen dat de geseyde rekeninge sal gedaen worden op het stadthuys naer voorgaende publicatie ende interval van 15 daghen, ter hoorringhe van den heere ofte sijnen gecommiteerden ende ter presentie van die van de weth, van de regeerders van de gemeynten ende andere geintresseerde, soo geestelijcke als werelijcke, die hun aldaer soude willen presentereen.

10. De revenue, den ontfanck ende de costen, soo van de stadt als buytenie, sullen specifiquelijck gebroght ende bewesen worden in die eenighe rekeninghen sonder de selve te confondeeren ende welckers sloth van gelijcken sal moeten gedistingeert ende gesepareert worden.

11. Maer alsoo die van de stadt ende die van de buytenie belast sijn met verschijde capitalen renten, geleght soo voor als naer het jaer 1583, onse intentie is dat de capitalen ende intresten dergelichtde sommen voor het gesijdt jaer betaelt ende gerembourseert sullen worden met de penningen voorts komende van de accijse gelijk hier naer voorders sal gedisponeert worden.

12. Ende aengaende de capitalen waer van de constitutie is posterieur aen het geseyt jaer 1583 sullen respectivelijck sijn ten laste van de stadt ofte buytenie die de selve sal gelicht hebben ende sullen die renten gebroght ende bewesen worden in de geseyde rekeninge met dry separate capittels.

13. Tot betaelinghe ende rembourssement van de intresten ende capitaelen, gelight naer het geseydt jaer, wij ordonneeren dat bij provisie de landen van de stadt ende buytenie belast sullen blijven op den voet gelijk sij sijn tegenwoordigh, ende dat het product ende d'achter derselve naer voorgaende deductie van onse reghten, subsidien ende anderen onderstant sullen geemployeert worden tot respective rembourssement van de voors. renten, gelight naer het jaer 1583 ende incas dat de voors. middelen insufficient gevonden worden, sij sullen hun moghen adresseeren aen ons om aen ons eenighe andere gevoelijcke middelen voor te stellen.

14. Wij verbieden van te constitueren ofte in het toekomende te lighten eenighe renten ten laste van de stadt ofte buytenie als nu vereenight ofte te veranderen in rentende slooten van rekeninghen, gelijk men heeft gedaen voor desen, sonder daer toe bekomen te hebben onse permissie ende octroy op poene van nulliteyt, ende dat de gene die in de voors. constitutie geconsenteert hebbende, daer vooren sullen responsabel wesen in hunnen eygen ende priveen name.

15. Alle andere lasten, rechten, subsidien ende contributien ende anderen onderstant sullen betaelt worden als voor desen ende volgens den lijst tot hier toe geobserveert.

16. Ider een sal verobligeert wesen van te betaelen alle jaeren van dry tot dry maenden in vier egaele betaelinghe in handen van den respectiven borgemeesters de sommen in welck hij sal gecotigeert sijn op poene van parate executie sonder andere executorialen.

17. Ende geïnformeert sijnde dat de geene die aengesteld sijn geworden tot den ontfanck van de gemeyne lasten van de buytenie, sig hebben doen betaelen vijf ten hondert van die de welcke in faute waeren te betaelen hunne lasten binnen de gestelde termijnen, wij daer in willende versien ende onse goede onderdaenen verlichten, hebben verboden gelijk wij verbieden bij desen van te betaelen ofte ontfangen in toekomende eenige intresten op poene van eene boete van 25 guldens brabantse voor ider contraventie.

18. Item alsoo de achterstellen van de taxen van tijdt tot tijdt gedaen tot laste van de buytenie seer considerabel moeten sijn uyt redenen dat de ontfangers hun vergenoegden met de interesten van de verplighde sommen, wij ordonneren aen alle de gene die gestelt sijn geweest tot den ontfanck van de voors. taxen ende impositien te formeren eene exacte ende pertinente lijste van de achterstellingen van de voors. taxen ende van de debiteuren dier, de welcke sij sullen stellen binnen den tijt van vijftien daegen naer den feestdag van alle heyligen van desen tegenwoordigen jaere in de handen van den nieuwen buytenborgemeester, die verobligeert sal wesen de betalinge van tijt tot tijt te vervolgen, op de bequamste maniere tot profijt van die van de buytenie, waer van het inkoomen gebruyckt sal worden tot betalinghe ende aflegh der capitalen van de renten die t'hunnen particulieren laste sullen sijn, ende incas van oppositie van eenighe schuldenaeren, hij sal verobligeert wesen te volgen de orders de welcke die van het magistraet ter dier oorsaek bij geschrift hem sullen geven.

19. De rekeningen de welcke de borgemeesters ofte ontfangers van de buytenie nog verobligeert sijn te doen, sullen gesloten ende uytgerekent worden op het stadthuys ter presentie ende interventie gelijk hier vooren besloten is.

20. Alle de papieren, tyters ende documenten van de stadt ende buytenie sullen promptelijck bewaert worden op het stadthuys in een coffer met dry differente sloten om aldaer geconserveert te worden, waervan den gecommiteerden van den heere den eersten sleutel sal hebben, den eersten schepen van de stadt den tweeden ende den eersten schepen van de buytenie den derden.

21. De reghten van de accijsen sullen egalijck ende sonder distinctie betaelt worden door die van de stadt, voorsteden ende buytenie ende de revenuen dier sullen geemployeert worden tot de reparatie van de wegen en andere gemeyne lasten ingevolge de concessie van den 5 mey ende de exressentie sal geemployeert worden tot het betaelen van de intresten ende tot het rembourseren van de capitaelen der renten geconstitueert voor het jaer 1583 het welcke wij reguleeren tot 2000 guldens jaers ten adenant van dry percent van het capitaal, wij verbieden van te employeeren ofte verquisten de incomen van de voors. accijsen tot eenig ander gebruyck ten welcken eynde sij sullen aangewesen worden in de voors. rekeninghe bij separate cappittels bij ontfanck ende uytgaef gelijk men hier vooren heeft belast.

22. Soo haest de capitaelen tot de voors. concurrentie van 2000 guldens jaers sullen gerembourseert sijn, wij willen dat de voors. inkomen de accijsen sullen geemployeert worden tot gemeyne baete ende oirbaer van de stadt ende buytenie hereenight.
23. Ende om te faciliteren den aflegh van de voors. capitaelen, wij hebben hun gepermiteert ende vergunt gelijk wij hun permiteeren ende vergunnen bij dese tegenwoordigen te verhoogen de reghten der accijsen tot den voors. aflegh op de naervolgende maniere.
24. Te weten tot laste van de brouwers ende herbergiers tot de somme van negenentwintig guldens en thien stuyvers Luijcksche munte voor ieder brouwsel van twelf tonnen bier.
25. Tot laste van de particulieren tot de somme van veerthien guldens van twelf tonnen bier.
26. Van ideren pot genever, brandewijn ende andere stercke gedistilleerde wateren vijf stuyvers Luijckx.
27. Voor ider aeme wijn tot laste van de herbergiers twintig guldens Luijckx ende thien guldens tot laste van de particulieren.
28. Ende van ider tonne vremt bier sal men verobligeert sijn te betaelen ses guldens.
29. De reghten van de accijsen op het vleesch, verckens, turf ende op andere specien sullen in hun geheel blijven ende sullen oock indisdinctelijck gelight worden tot laste soo van de stadt, voorsteden als buytenie.
30. Ende om voor te komen ende remedieren aen de frauden, wij willen ende ordonneren dat alle de brouwketels, soo in de stadt als buyten, sullen geeckt ende geteeckent worden ter presentie van die van weth de welcke geene meerdere noghte mindere quantiteyt en sullen mogen houden dan twelf tonnen bier, wij verbieden alle andere van grooter ofte mindere quantiteyt op pene van confiscatie der selve ende vijfentwintig pattacons amende.
31. Wij verbieden allen de vaerluyden ende alle andere van te ontlossen de vremde bieren ofte in te kelderen sonder voorgaende advertentie ofte permissie bij geschrift van den binnenborgemeester, op pene van vijfentwintigh pattacons amende voor ider tonne die sal ontlaeden ofte gekeldert sijn, ende confiscatie van het bier, wagen ende peerden.
32. Gelijk wij ook verbieden aen een ider van wat conditie ofte qualiteyt hij magh wesen van het vier te stoocken onder den brouwketel sonder prealable advertentie ende permissie bij geschrift van binnen borgemeester op pene van de boete van vijfentwintigh pattacons ende confiscatie van het bier.

33. Niemand van wat qualiteyt ofte conditie hij magh wesen en sal niet profiteren den vrijdom der reghten van de accijsen, behoudens ende geexcepteert den schouteth der stadt Weert ende den prior ende convent der canonicken regulieren van onse Lieve Vrouw gesijdt haege.

34. Wij verbieden oock wel serieuselijck aen die van de weth van eenig proces te intenteren, daerinne te intervenieren, sijn te voegen ofte andersints beplijte het sij als heischers ofte verweerders sonder preallabele advys van dry advocaten te noemen door den cancellier van onsen rade van Guelder als oock sonder de convocatie van den heer ofte sijnen gecommiteerden van alle de proprietarissen van de gemeynte ende het consent van de meeste der selve waer van den secretaris der stadt verobligeert sal sijn te houden notitie bij geschrift op pene van te verantwoorden voor alle costen, schade ende intresten in hunnen properen ende priveen naem ende dat de costen en vacatien uyt de rekeninghe sullen geroyeert worden.

35. Alsoo men ons groote klaghten heeft gedaen van de gedurige ende noodeloose deputatien gedaen door die van de stadt ende buytenie van Weerdt, wij interdiceren aen die van de magistraet van in het toekomende gedeputeerden te senden sonder ten dyen eynde preallablijck bekomen te hebbe permissie bij geschrift van den chef ende president van onsen priveen raede op pene dat den geenen ofte de geene die belast sullen wesen met de gesijde deputatien, niet betaelt en sullen worden van hunne dagh huere ende verschot, wij verbiede aen de aenhouders der rekeninghe van de dagh huere ofte vacatien van de deputatien te passeren ten waer dat hun consteerde van de gesijde permissie.

36. Het selve sal ook plaets hebben te reguarde van de deputatien tot het solliciteren ende instrueren van processen alswanneer sij de authorisatie sullen hebben bekomen gelijk hier vooren articulo 34 geordonneert is, welcke deputatien ondertusschen niet mogen geschieden als met schriftelijcke permissie van den president ofte tribunael daer de processen ofte differenten hangende sijn op de voors. pene.

37. Ende alswanneer sij de gesijde permissie sullen bekomen hebben, de deputatie sal bij te nemen resolutie van het collegie gedaen worden, ten minste ter interventie van vijf schepenen, waer van notitie sal gehouden worden op den boeck van de resolutien en sal aen den gedeputeerden instructie bij geschrift gegeven worden van het geene hij ingevolge sijne commissie sal moeten doen, welcke instructie gearapheert sal worden door den geene die in het collegie presideert sal hebbe, geteekent door den secretaris ende geregistreert op den boeck der resolutien ende is dat gedurende de doene deputatie eenen gedeputeerden ter plaetse is voor andere affairens, daer en sal geenen anderen gesonden worden, maer sal de instructie aen dengeene in commissie wesende, afgesonden worden, den welke belast sal worden met de uytwerckinghe dier.

38. Is het saecken datter eenige importante affairens overquamen die geen dilay en kunnen lijden om die voors. permissie te vragen, wij permitteren hun indien voorval

eenen gedeputeerden alleenlijck over te senden aen den chef president ofte aen den president van de raedt aen den welcken hij sal gesonden wesen, den welcken hem de permissie bij geschrift sal geven van te blijven ofte ordonneren van te vertrecken gelijk goet sal vinden.

39. Wij willen dat in alle deputatien niet meer en sal geemployeert worden als eenen persoon 't sij borgemeester, schepene ofte anderen ten keuse van den geene die presideren sal in het collegie. Wij verbieden van de secretaris te deputeren, dien geobligeert is te waecken door sijne tegenwoordigheyt tot de affairen van het collegie.

40. Den gesijden gedeputeerden sal verobligeert wesen van sich te contenteren met acht schellingen brabantse per dagh sonder iedt anders te moghen profiteren, het sij ten tytel van voture, verteringe ofte andersints onder wat pretoext het soude moghen wesen.

41. Ende is't saecken datter eenighe difficulteyt arriveerde op het verstaen, explicatie ende uytwerckinghe van het tegenwoordig reglement ofte eenighe punten dier, wij reserveren ons de decisie. Wij verbieden aen die van onsen raede van Gelderlant ende aen alle andere rechters daer van kennisse te nemen, reserverende oock aen ons van te veranderen, augmenteeren ofte deminueren de articulen van het tegenwoordig reglement, gelijk wij oock hun meeste goet sullen vinden te behoiren.

42. Aengaende de gecregene amenden in dit tegenwoordigh reglement, een deel sal geappliquert worden tot profijten van den heere ende ander derdedeel ten profijte van de stadt ende het resterende aen den overbrenger, ende sullen reelijck ende fijtelijck geexecuteert worden sonder forme ofte figuer van proces niettegenstaende oppositie ofte appellatie ende sonder prejuditie der selve.

Soo beveelen wij aen onse lieve ende welbeminde die scheff president en luyden van onsen priveen ende grooten raedt, canselier en luyden van onsen raedt in Gelderlandt, schoutet, borgemester en schepenen der stadt en buytenie van Weert en aen alle andere onse justificerende officieren en onderdanen aen wie het behoort dat sij ons tegenwoordigh reglement in alle poincten en articulen daer in begrepen observeren en executeren, doen observeeren en executeren volgens hunne forme en inhoudt, sonder daer aen te contravenieren ofte laeten contravenieren en dat sij doen executeren ten lasten van de contravenenten sonder discimulatie, want ons alsoo belieft in oirconde van welke hebben wij hier aen doen hangen onsen grooten segel. Gegeven binnen onse stadt van Brussel den 29 augusti het jaer van gratie 1740 en van ons rijck, te weten van het keyserrijk het 29, van Spagnien 37, van Hungarijen en Bohemen het 29, hij den keyser en koningh in sijnen raedt ondertekent f.g.g.g. Le Roy en waeren daer aen hangende de wapenen van sijne Majesteyt gedruickt op roode wasse, beslooten in een ronde bleeke casse.